

Londra'dan Mektup

D i d e m C r o s b y

Aşılatsak da mı

Büyütsek,

Aşılatmasak da mı Büyütsek?

İngiltere'de yaklaşık iki ay boyunca 'kahraman' anneler boy gösterdi televizyonda, gazetelerde: "İlk çocuğuma KKK (kızamık, kızamıkçık, kabakulak) karma aşısının yapılmasından sonra otistik tanıyı kondu; ikinci çocuğuma hiçbir aşıyı yaptırmama kararı aldım." Gazeteler KKK 'kurbanı' otistik çocukların fotoğraflarını baş sayfa yaptı. Tüm bu karmaşanın arasında bilim adamlarının sesi cılız bir biçimde yükseldi:

- KKK ile otizm arasında herhangi bir ilişkinin varlığına dair geçerli bir veri yok...
- O halde KKK otizme yol açmıyor?
- Hayır, bunu kesin olarak söylemek olası değil; çünkü KKK'nin otizme yol açmadığına dair geçerli bir kanıt da yok..

Ve diyalog hiçbir yere ulaşmadı. Bir diyalogun varlığından bile söz etmek olası değildi. Bir yanda tümüyle duygulara dayalı mesajlar verilirken diğer yanda duygulardan arındırılmış, belirsizliklerle dolu bir tartışma süregeliyordu. Belirsizlikle böylesi bir konuda baş etmek hiç de kolay değil. Ana-babalar KKK aşısı yaptırdıkları taktirde çocuklarını herhangi bir biçimde riske atmayacaklarını duymak istediler; bilim adamları böylesine bir kesinlik sunamadılar. Sunamazlardı da.

Medyada tartışmanın dayandığı bilimsel veriler de abartıldı. Dr. Andrew Wakefield 12 vakaya dayalı verisini ilk kez 1998 yılında yayımladı. KKK aşısında yer alan kızamık virüsü çocuklarda davranış bozukluklarına yol açıyordu. Dr. Wakefield'in çözüm önerisi bu aşılardan ayrı ayrı verilmesiydi. Londra'da hekimlik yapan Dr. Michael Fitzpatrick bunun Wakefield'in öne sürdüğü soruna çözüm olmadığını söylüyor: "Eğer KKK karma aşı-

sının kızamık bölümü otizme yol açıyorsa, neden tek başına verildiğinde kızamık aşısı aynı etkiye sahip olmasın?" Aynı zamanda otistik bir oğulun babası Dr. Fitzpatrick, Wakefield ve ekibinin öne sürdüğü gibi, karma aşılardan bebeklerin bağışıklık sistemine aşırı yüklediği iddiasını kabul etmiyor. "Bir bebeğin bağışıklık sistemi, aynı anda verilecek 10.000 kadar aşıya yanıt verebilecek kapasitede." Fitzpatrick için bu yönünü birkaç televizyon programında yineleme şansı bulsa da, ne yazık ki medyada yer alan haberlere farkedilir bir etkisi olmadı. Bu kez tartışma politik bir kimlik kazandı.

The Guardian'da yayımlanan bir habere göre, her dört ana-babadan üçü, kızamık, kızamıkçık ve kabakulak aşılardan ayrı ayrı vermeyi yeğliyor. Tony Blair ve kabinesi halka seçenек sunan bir hükümet olduklarından bahsediyorsa, çocuklarına yapılacak aşılardan da ana-babalara seçim şansı sunmalıydı. Oysa Ulusal Sağlık Hizmetleri yalnızca tek bir aşı biçiminde karşılıyor KKK'yi. Ana-babalar çocuklarına bu aşılardan ayrı ayrı yapılmasını istiyorlarsa özel kliniklerde yaptırabiliyorlar. Elbette bir ücret karşılığında. İş, Tony Blair'e bir yaşındaki oğullarının KKK karma aşısını olup olmadığı sorusuna kadar uzandı. Sonuçta ne Ulusal Sağlık Hizmetleri'ne her üç aşıyı ayrı verme şansı tanındı, ne de Tony Blair oğlunun KKK aşısını olup olmadığını açıkladı.

Bugünlerde konu kızgınlığını yitirmişse de, Sağlık Bakanlığı yetkilileri ve hekimler, özellikle aşılardan uzak duran ana-babaların KKK aşısına olan güvenlerini yeniden kazanmaları için büyük çaba harcıyor. Bugün aşılatılmayan bir çocuk, bundan 20 yıl sonra gerçekleştirilecek kızamık, kızamıkçık ya da kabakulak salgınının tohumlarını atıyor. İşin ilginç yanı, bundan kırk yıl öncesine kıyasla günümüzde aşılar çok daha güvenli, çok daha az risk taşıyor. Bundan kırk yıl önce İngiltere'de zorunlu kılınan çiçek aşısı, ölümlerle sonuçlanabilen çok ciddi yan etkilere yol açıyordu; ama hiçkimse aşılamaya karşı çıkmıyordu. Çünkü çiçek hastalığının etkileri hâlâ anılarda tazeydi. Günümüzde aşılar çok daha az risk taşımalarına karşın, büyük tartışmalara yol açabiliyor. Bu, koruyucu hekimlik paradoksu olarak tanımlanıyor: Toplumda belli bir hastalık ne kadar az görülürse (koruyucu hekimlik ne kadar başarılıysa), bireysel düzeyde o hastalık o kadar az önem taşıyor (bireyler hastalığı ciddiye almıyor). KKK olgusunda da, ana-babalar yaygın aşılamaya düzeyine bağlı olarak ortaya çıkan vaka sayısının azlığından hareketle, aşılatıp aşılatmamanın bir seçim olduğu yanlışlığına varıyor.

